Gabriela Mitvalská: Stravovací návyky mužů a žen z hlediska partnerství. Vede soužití s partnerem ke zdravějším stravovacím zvyklostem?

Bakalářská práce, FHS UK, 2013

(posudek oponenta)

Bakalářská práce G. Mitvalské se skládá ze dvou částí. První, teoretická část, zahrnuje 29 stran, druhá, empirická, stran 19. To by samo o sobě nevadilo, kdyby byla teoretická část zdrojem pro část empirckou a kdyby empirická část byla opřena o propracovaný výzkum. Bohužel, v zásadě ani jedno neplatí.

V teoretické části autorka shromáždila několik pramenů vážících se k problemaice stravování a stravovacích návyků jako sociálnímu (také) fenoménu. Nejsou zcela jasné příčiny strukturace teoretického pojetí (skladba témat, včetně historických exkurzů a exkurzů do možných obecnějších teoretických souvislostí, např. k Lewinově teorii sociálních polí, nebo naopak ke kulturologickým a antropologickým zdrojům, spojeným např. s Levi-Straussem či le Goffem) a často dochází k citování z druhé ruky, které je i u těchto zásadních podkladů – snadno dostupných i v češtině – na škodu jak porozumění, tak výkladu problematiky. Konkrétně jde právě o Levi- Strause, le Goffa a také Bergera s Luckmannem. Tedy o prameny, které představují jeden z pilířů studia na FHS. Navíc, zmíněný Kurt Lewin (str. 9) není v pramenech uveden vůbec. Ani jeho druhotný zdroj není jasný. To je samo o sobě chyba. Podstatné ale je, že se tímto přístupem zplošťuje a znejasňuje teoretické východisko práce. Na závěr uvádí autorka vlastně jediný přímý zdroj pro empirický výzkum a to je formulace baterie v empirickém výzkumu, s jehož výsledky dále pracuje. Ale zcela bez vztahu k ostatním částem teorie. Nemluvě o tom, že nejde o žádné teoretické východisko – v případě citace baterie. Její pojmový rozbor je jen ve vztahu ke „zdravé výživě“. A to je téma, které jinde v teoretických východiscích téměř nefiguruje. Byť je jedinou oporou pro empirický výzkum.

Navíc několik konkrétních dotazů:

- (str. 18) co to je „komplexní společnost“?
- Jednou je Freedmanův citát uveden v širším záběru (str.16), podruhé v užším (str. 21) – z téhož pramene a z téže stránky – s tím, že první evokuje otevřené pojetí vztahového rámce zkoumané problematiky, druhé ale pojetí uzavřené. Které bere autorka vážně?

- Na mnoha místech se objevuje, že jde o výsledky výzkumu z Českého socálněvědního archivu z Centra pro výzkum veřejného mínění. Správně ovšem je, že jde o data z výsledků výzkumu veřejného mínění uskutečněného Centrem pro výzkum veřejného mínění. Přičemž jak toto Centurm, tak Český sociálněvědní archiv jsou součástí Sociologického ústavu AV.

Samotná empirická část se opírá o jednu baterii a 4 (či 5) další indikátory z jednoho výzkumu veřejného mínění. Při zpracování je využita jen regresní analýza. Interpretace je tudíž velmi úzká a není možné prokázat, že zjištěné poznatky jsou validní a reliabilní. Protože je možný vliv řady dalších indikací, které ze zpracování vypadly. Někdy to autorka aspoň z části dohání (např. pojednáním o příjmech a cenách u uzenin), někde ne (proč není totéž u ryb?).
Souhrnně lze říci, že odpověď na otázku v názvu práce – tedy: zda soužití s partnerem vede ke zdravějším stravovacím zvyklostem – nelze na základě provedené analýzy 6 indikátorů z dat jednoho jednorázového šetření ani potvrdit, ani vyvrátit. Pro posouzení by asi bylo potřebné rozšířit pohled o vývoj problému (např. v souvislosti s délkou soužití, apod.), dále o opakovaná šetření či šetření jiná, podobná, a konečně o využití většího počtu indikací.

Práce G. Mitvalské představuje cvičení na zvolené téma. Snad ji lze předložit k obhajobě, ale pokud jde o posouzení, přikláním se spíše k tomu, aby byl výsledek vázán na prezentaci autorky. Když přesvědčí komisi o možnostech validity zjištěných poznatků, navrhuji ohodnotit práci jako dobrou. Když ne, navrhuji obhajobu opakovat.

Libor Prudký
červenec 2013